

נגד הכפייה הדתית — למחרת יום הבחירות

את אוסף פסליו של איש-השעשועים הנודע יורקי בילי רזו.

לכן נראה שדי כמועמד אנטי-דת, וכל בוחר הבין כי הצבעה עבורו היא הצבעה נגד התפטרות עם הכפייה הדתית.

★ ★ ★

בעזרת שני פרסורים

טדי קולק הוכיח, כי הוא תלמיד נאמן של מורו ורבו דוד בן-גוריון. בין הצהרות חגיגיות לבין הביצוע ה' אפור, לבד טדי קולק במשך שנים, רר בצת תהום — ובמיוחד בשטח הקנוניות הדתיות. ובאשר סותרים צרכי הביצוע את רוח ההצהרות — אבוי להצהרות.

במשך השנים שטי קולק שימש נושא-כלים לדוד בן-גוריון, יכול היה ל' היווכח כי הדתים הם, אחרי ככלות הכל, שותפים מצוינים. הם מקבלים את ה' נתח שלהם, ומייד משתחרר דממה על פני השטח. אין להם שום עמדה ב' ענייני בטחון, ולא בבעיות כלכלה ושכר. הם מצפים לאתנו, וברגע שהם מקבלים איתו הם מוכנים להביא את המשלם למלוא סיפוק תאוותיו.

טדי קולק נתמלא בתאוה עזה לשאת על ראשו את כתר ראש העיר ירושלים. על כן, כאשר רק נוצרה ההזדמנות לקנות את חסדי העסקנים הדתיים, מיהר לשלם את המחיר — ואבוי להצהרות. כמו בכל עסקה מסוג זה פעל גם כאן הסרסור. הפעם היו אלה שני סר' סורים מנוסים: האחד ח"כ רפ"י החדש יצחק נבון, השני גיבור פרשת תל-גיבורים יצחק רפאל.

נבון מכיר את עסקני הדת. בימי היותו מזכירו של דוד בן-גוריון ראה אותם בתהפוכותיהם וקשר עם רובם קשרים אישיים אמיצים. מיד כאשר הוברר ש' הדתים עשויים לשמש לשון-המאוננים ב' עיריית ירושלים, ניכנס נבון לתמונה ו' יצא להטות את הלשון לצד מועמד רפ"י.

* ראש-העיר טדי קולק *

אביו של משה נסים, הרב הראשי יצחק נסים רחמים. עד כה לא הצליח הרב הראשי הספרדי למנוע תנועת מכונות בשבתות לפני ב' תו, שכן גם במישור הכפייה החמור ביותר אי-אפשר להטיל עוצר ליד ביתו של כל איש דתי. מה גם, שבבית הסמוך גרה שרת החוץ גולדה מאיר, שבשבתות נעזר כות בביתה ישיבות של ראשי מפא"י, הבאים במכוניותיהם.

במכירה הכללית של העיר לכפייה ה' דתית, לא היה איכפת לטדי קולק ש' עוד רחוב ייסגר.

★ ★ ★

הביצה בה שקע

ש עית מעטות אחרי שחתם על ה' סכם המכירה, טס ראש-העיר המיועד לניו-יורק. חיכתה לו שם עבודה דחופה למצן מוזיאון ישראל. על כן לא הספיק לענות על השאלות הרבות, שאורזי ה' עיר רצו להציג לו. אולם הוא הספיק להצדיק את כניעתו לדתים: "גם בקואר' ליציה הקדימת", הצהיר, "היה הסכם כ' זה, שלא קויים. אני מתכוון לקיים אותו".

רמו ראשון למה שביצוע ההסכם הזה עשוי לגרום אחריו ניתן מעל עמודי הארץ. כתב אמנון רובינשטיין: "... עיקר רו של דבר הוא מעילתו של מר קולק באמון תומכיו. האם שכח את ציבור בוח' ריו? האם חשב לרצו מה יאמרו האנשים שתמכו בו מעבר לכל מחיצה מפלגתית? האם יכלו האנשים שבחרו בו להעלות בדעתם כי הוא, מכל האנשים, ימכור את עירם למפדת? הפוליטיקה החייבת פשי רות, וההצלחה היא צו עיקרי פוליטי קאי, אך יש גבול גם לפשרה ויש מק' רים שבהם היא הופכת להטעיה של צי' בור הבוחרים. לעתים גרועה ההצלחה הנקנית בהשפלה מכשולו הנישא בכבוד. "... הכתרתו של האדמו"ר החדש מס' מנת שפל חדש בבית העסקנות הפורז' טית בישראל, בה התאחזה לשלטון מעוז רה גם אנשים טובים על דעתם. מ' כי ביצה בה שקע מר קולק, אפילו יחבוש שטריימל כל ימות השנה".

מה שהמשפטן השנון כתב בצורה כה קולעת הרגישו גם אזרחים פשוטים יותר של העיר ירושלים. אחרי שהספיקו ל' התגבר על התדהמה הראשונה של בגידת קולק, החלו מתכוונים לתגיבה מעשית. הסביר אחד מהם, נהג מוניט: "אני עוד לא יודע מה בדיוק נעשה. אבל בטוח שנעשה משהו. אני לא יודע אם זה יביא לשינוי ההסכם הזה. אבל דבר אחד אני יודע: אנחנו לא נעשה איזה הפגנה קטנה ונלך הביתה. אנחנו נצא כל שבת ל' רחוב. בבקשה, שטי קולק יגייס את ה' בריונים שלו מהישיבות, שירגמו אותנו באבנים. אנחנו מוכנים. חשבנו שהוא יעזור למלחמה הזאת, ושנוכל לשמור על חופש התנועה שעוד נשאר בעיר, בלי קרבות-רחוב, ובלי דם. אבל אחרי מה שהוא עשה — לא נשארה ברירה. אני לא יודע איך ומתי — אבל ברור לגמרי: דם יישפך בירושלים".

• משמאל: כתב הארץ יעקוב גיימס רחונטל.

הדתי, מיהרו לנסח שורה של תביעות דתיות ראוותניות. בין השאר: • סגירת מספר רחובות בירושלים ב' פני תנועה בשבתות. • מתן הקצבות מיגדלות לתלמידי-תורה, חלוקת מענקים למוסדות-סעד דתיים. • הגדלת חלק העירייה בתקציב ה' חינוך העצמאי. • דחיקת המוניות מן הרחובות הרא' שיים בשבת. • סגירת "כיסר השבת" בשכונת גאור' לה, אשר על חופש-המעבר בה בשבתות כבר נשפך לא פעם דם.

טדי קולק, שראה לפניו רק מטרה אחת, היה מוכן לכל. כי זוהי מהותו של ב' צועיסט. אין כל חשיבות לעקרונות — אם בכלל ישנם עקרונות. העיקר להשיג את המטרה.

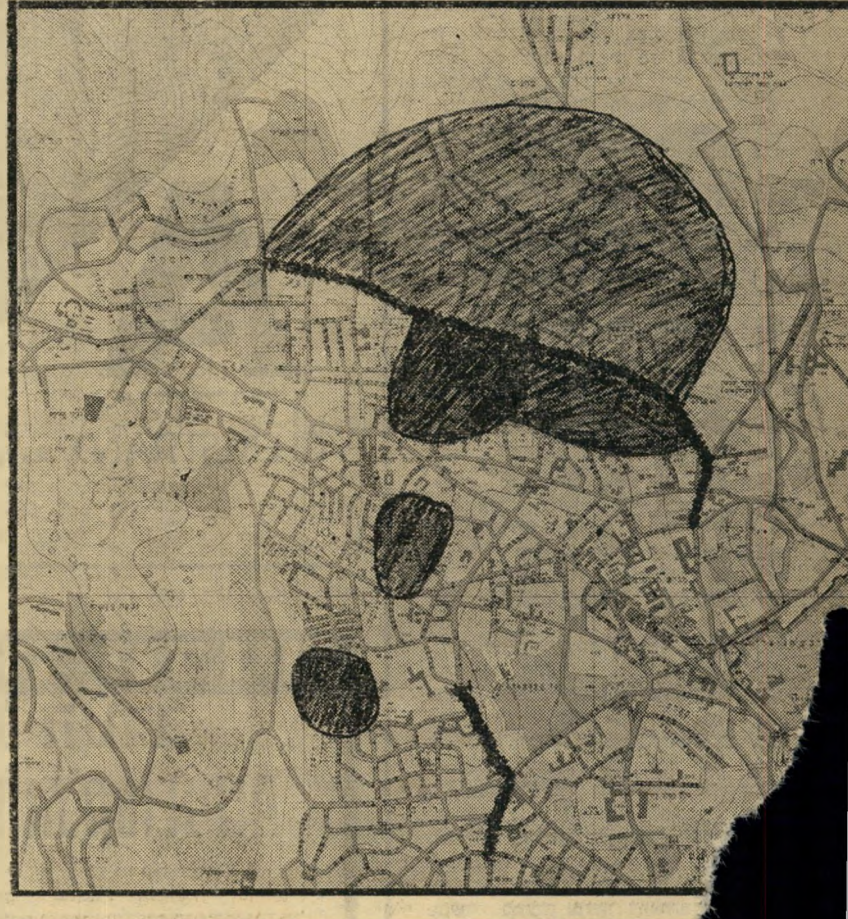
לרפ"י ניתנו תמישה מנדטים, מתוך 21 המקומות במועצת העירייה. שלוש המפלגות הדתיות קיבלו ששה. צירוף זה לבדו היה מבטיח רוב לקולק. אבל ב' חומה הדתית נתגלתה פירצה רצינית: ה' נבחר של פועלי אגודת-ישראל, שלמה דרוק, הודיע כי לא ילך בלי המערך. לדרוק היה חשבון משלו: מאז הברית בין מנהיג פא"י המנוח בנימין מינץ עם מפא"י, מסיפה מפלגת פועלי אגודת-ישראל לשרת בנאמנות את מפא"י.

★ ★ ★

בית הרב הראשי

טדי קולק מצא את עצמו עם עשרה אחד פחות מן הדרוש. הוא נאלץ לחפש שותף נוסף. ושוב נזרקו העד' רונות לגל האשפה, כשטי קולק הושיט את ידו לעבר גח"ל. ראשי רפ"י הם אשר יצרו בזירה המפלגתית את המונח "בלי חרות ובלי מק"י". עתה הותר גם חרם זה, ובלבד שטי יוכל לזכות ב' חמשת המנדטים של גח"ל בירושלים. המערך, שהבין כי נוצח, ניסה לעלות על העגלה. ח"כ משה ברעם, האיש ה' חזק של מפא"י בירושלים, פנה וברגע האחרון אל קולק והציע לו שהמערך יצטרף לקואליציה, עם חמשת נציגיו, תוך הבטחת ראשות העיר לקולק עצמו — אם אחרי שנתיים יסכים קולק להתחזיר את המישרה למרכזי איש-שלום. ברעם אף רמז, כי המערך יהיה מוכן לוותר על תביעה זו ולהסכים לכהונת קולק במשך ארבע שנים.

אך קולק רחה את ההצעה. הוא ידע, שאם יכהן איש המערך אפילו כסגן ראש העיר, שליטתו בעירייה חזקה משל שליטת ראש העיר, מכיוון שהמנגנון ה' קם על-ידי המערך ונתון להשפעתו. לגח"ל לא היו תנאים מיוחדים. שחרם היה בעצם העובדה ששותפו בשלטון, וה' דח יריבם המפא"י מרכזי איש-שלום. הם קיבלו מספר תיקים והוסיפו לבנה משלהם על חומת הכפייה הדתית. נציגם במשאומתן, משה נסים, הרחיב את תחור' לת ההסגר של שבת גם על רחוב בלי פור. בהסכם הקואליציוני נאמר, כי יש לאסור תנועה ברחוב זה, כדי לשמור על קודשת בית-הכנסת בית הילל של הסגר' נסים. הסיבה האמיתית היתה, כי ב' אותו רחוב, בדיוק מול בית הילל, גר

המכורה
כך יראה מרכז העיר ירושלים, על פי ההסכם שחתם טדי קולק עם העסקנים הדתיים. האזורים המושחרים הם תן אסור יהיה לנסוע בשבתות. למעלה: אזור השכונות הצפוניות בית-ישראל, כרם אברהם, גאולה, תל-אריזה ומאה-שערים. הכביש, המודגש בקו שחור, וב' מלכי ישראל, המתמשך מזרחה עד לשער מנדלבאום. רחוב יפ' עורק התח' של ירושלים, עובר בין שתי מובלעות דתיות, ותהיה צפויה לו סכנת חסימה עם הדתים. הכביש המושחר בתחתית המפה הוא הקטע החדש שייחוס, כס הקואליציוני החדש, ליד ביתו של הרב הראשי לישראל יצחק נסים רחמים.